



# Innst. S. nr. 217

(2006-2007)

## Innstilling til Stortinget fra justiskomiteen

Dokument nr. 8:46 (2006-2007)

### **Innstilling fra justiskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Hans Olav Syversen, Laila Dāvøy og Bjørg Tørresdal om tiltak for økt trygghet i byene**

Til Stortinget

#### **SAMMENDRAG**

Stortingsrepresentantene Hans Olav Syversen, Laila Dāvøy og Bjørg Tørresdal fremsatte 7. mars 2007 følgende forslag:

1. Stortinget ber Regjeringen gjennom regelendringer legge til rette for at antallet skjenkesteder reduseres i særskilte volds- og urobelastede sentrumsområder.
2. Stortinget ber Regjeringen pålegge kommunene å utarbeide planer som innebærer differensierte stengtider for skjenkestedene, samt gjennom forskrift pålegge kommunene å praktisere unntak fra alkohollovens normalskjenketid strengt i områder med stor uro.
3. Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om regelendring som forhindrer at det gis salgs- og skjenkebevilling dersom slik bevilling klart frarådes fra politiet.
4. Stortinget ber Regjeringen legge til rette for at ungdommer under aldersgrensen, i regi av den kommunale skjenkekontrollen, kan teste om de får kjøpt alkohol, samt at bevis som fremkommer i slik kontroll kan brukes som bevis i en eventuell etterfølgende sak om fratakelse av skjenkebevilling.
5. Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å lovfeste regler om provokasjon.
6. Stortinget ber Regjeringen gjennomgå alkoholloven for å sikre en mer ensartet og restriktiv praktisering.
7. Stortinget ber Regjeringen fremme forslag som innebærer at når et skjenkested mister sin skjenkebevilling, gjøres det gjeldende for lokalet/den adressen der stedet drives i en periode på 6 måneder, og ikke bare for bevillingshaver.
8. Stortinget ber Regjeringen tilrettelegge for at det etableres rusmiddelfrie treffsteder, kulturtilbud og konsertarenaer for ungdom over 16 år i byene.
9. Stortinget ber Regjeringen tilrettelegge for et mer tilstedeværende politi.
10. Stortinget ber Regjeringen justere politiets måleparametere slik at disse oppfordrer til økt forebyggende og trygghetsskapende innsats.
11. Stortinget ber Regjeringen fremme en sak om en mer differensiert politiutdanning.
12. Stortinget ber Regjeringen legge frem en konkret plan om hvordan man skal rekruttere flere personer med minoritetsbakgrunn til politiet.
13. Stortinget ber Regjeringen innføre som en generell strategi i politiet at det skal være nulltoleranse og rask bøtelegging for mindre alvorlige lovbrudd.
14. Stortinget ber Regjeringen ta initiativ overfor Domstoladministrasjonen for å sikre at klare og formriktige uttalelser fra Stortinget om straffeni-vået i større grad er og gjøres kjent for domstolene.
15. Stortinget ber Regjeringen legge til rette for redusert saksbehandlingstid i domstolene og økt prosessledelse i straffesaker.
16. Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om endring i plan- og bygningsloven som forplikter kommunene til å ta kriminalitetsforebyggende hensyn i sin arealplanlegging."

Forslagsstillerne mener det er nødvendig å tilrettelegge for et trygt og godt samfunn ved å satse bredt på tiltak og områder som fremmer trivsel, trygghet og gode liv. Byenes utfordringer må møtes med nye initiativ, og det foreslås derfor en rekke tiltak.

Forslagsstillerne viser bl.a. til at økt tilgjengelighet på alkohol og utvidede skjenketider er en sterk årsak til

at det er ordensproblemer i byene i dag. De siste ti årene har det vært en økning på 30 prosent i antallet skjenkebevillinger. Samtlige av landets fylker har hatt en økning i antall skjenkesteder i denne perioden. Samtidig har alkoholforbruket økt med 33 prosent, og er nå rekordhøyt. Nye tall fra 2006 viser at antall skjenkesteder fortsetter å øke.

For å unngå bråk og uro som lett kan oppstå når alle eller de fleste utestedene stenger samtidig, bør det utarbeides kommunale planer som innebærer differensierte stengtider for skjenkestedene. Det bør ikke kunne gis salgs- og skjenkebevilling når politiet klart fraråder dette.

Alkoholloven gir kommunene betydelig frihet og ansvar for virkemidler for å redusere skadene ved rusmiddelbruk. Undersøkelser av kommunenes forvaltning av alkoholloven viser at utviklingen har gått i retning av en betydelig liberalisering av alkoholpolitikken lokalt. Alkoholloven må gjennomgås for å sikre en mer ensartet og restriktiv praktisering, der de sosialpolitiske og kriminalpolitiske utfordringene tillegges økt vekt.

Forslagsstillerne mener at kommunenes kontroll med skjenkestedene i liten fanger grad opp overskjenking og skjenking til mindreårige. Det bør derfor åpnes for at kommunene kan la ungdommer under aldersgrensen teste om de får kjøpt alkohol. Slike tester bør skje i regi av den kommunale skjenkekontrollen. Bevis som fremkommer i slik kontroll bør kunne brukes som bevis i en eventuell etterfølgende sak om fratakelse av skjenkebevilling.

Når et skjenkested mister sin skjenkebevilling, bør dette etter forslagsstillerens mening også gjøres gjeldende for lokalet/den adressen der stedet drives i en periode på 6 måneder, og ikke bare for bevillingshaver.

Det bør gis støtte til å etablere rusmiddelfrie treffsteder, kulturtilbud og konsertarenaer for ungdom over 16 år i sentrum. I bydelene bør det satses på et variert fritidstilbud og rusmiddelfrie arrangementer for å gi et tilbud til ungdom under 16 år.

Politiets ressurser må økes, slik at politiet igjen kan være mer synlige i bybildet og i større grad kan prioritere problemorientert politiarbeid. Politistillinger bør ikke holdes vakante, men besettes for å skape økt trygghet i befolkningen. Politiets måleparametere må korrigeres slik at det ikke bare motiveres til økt oppklaringsprosent og lavere saksbehandlingstid, men også oppfordres til forebyggende og trygghetsskapende arbeid. Politikutdanningen bør bli mer differensiert for å møte politietatsens ulike behov på en bedre måte enn i dag.

Å utsette andre for vold og/eller voldtekter er en alvorlig integritetskrenkelse. Slike overgrep kan gi fysiske skader, men kan også medføre angst og utrygghet i lang tid. Straffenivået for voldskriminalitet og for voldtekt må heves.

Forslagsstillerne mener at kort tid mellom lovbrudd, straff og eventuell soning er viktig, både for å bevare legitimiteten til rettsstaten og for å sikre straffens individualpreventive funksjon. Domstolenes ressurser må økes for å redusere saksbehandlingstiden. Det er også

nødvendig å tilrettelegge for økt prosessledelse i straffesaker.

Kjøp av seksuelle tjenester bør forbys, og politiet bør få adgang til å bruke romavlytting og hemmelig ransaking i halliksaker og saker om menneskehandel.

Frivillige organisasjoner som driver kriminalitetsforebyggende og trygghetsskapende arbeid i byene, bør gis økt støtte.

Kriminalitet forebygges også ved at byene våre utformes slik at det er mange åpne og lyse gater og møteplasser, og få mørke smug og lite opplyste gater. Det er viktig at byplanleggere og planmyndigheter tenker på kriminalitetsforebygging når de behandler søknader etter plan- og bygningsloven. Plan- og bygningsloven bør endres slik at kommunene forpliktes til å ta kriminalitetsforebyggende hensyn i sin arealplanlegging.

## HELSE- OG OMSORGSKOMITEENS MERKNADER

Komiteens utkast til innstilling ble 15. mai 2007 oversendt helse- og omsorgskomiteen til uttalelse. Helse- og omsorgskomiteen uttalte følgende i brev av 22. mai 2007:

"Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Høyre og Sosialistisk Venstreparti, viser til merknadene fra de respektive partiene i innstillingen fra justiskomiteen.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti vil vise til sammenhengen mellom alkohol og vold. En økning i gjennomsnittlig alkoholkonsum på 1 liter alkohol per innbygger per år gir en økt voldsrate på 8 prosent ifølge en studie fra 2007, utført av stipendiat Elin K. Bye ved Statens institutt for rusmiddelforskning, Sirus. Gjennomsnittlig drakk hver innbygger på 15 år og over 6,5 liter ren alkohol i 2006, ifølge Statistisk sentralbyrå, SSB. Det er en økning på 0,09 liter eller 1,4 prosent fra 2005. Disse tallene inkluderer ikke hjemmeproduert alkohol, smuglervarer eller turistimport. De siste 10 årene har det registrerte totale alkoholkonsumet økt med 30 prosent.

Dette medlem viser til Dokument nr. 8:46 (2006-2007) fra representantene Syversen, Dāvøy og Tørresdal som inneholder seksten konkrete og begrunnede tiltak for økt trygghet i byene, og har merket seg justiskomiteens grundige behandling av saken.

Dette medlem er glad for at Justisministeren i sitt brev av 16. april 2007 til justiskomiteen vektlegger betydningen av forebyggende kriminalitetsarbeid. Det er også bra at statsråden i brevet stadfester den uheldige sammenheng som eksisterer mellom alkoholforbruk og vold. Dette medlem vil fremheve viktigheten av at kommunene tar hensyn til dette faktum når skjenkepolitikken skal utformes lokalt.

Det er etter dette medlems oppfatning positivt at flere kommuner samarbeider godt med politiet, og at arbeidet skal styrkes gjennom oppretting av lokale politiråd. Etter dette medlems oppfatning bør imidlertid politiet få økt innflytelse i saker om salgs- og skjenkebevilling, jf. forslag 3 i representantforslaget. Etter dette medlems syn er det særlig beklagelig at det ikke lyktes å få flertall for dette forslaget som innebærer økt vekt på uheldige kriminalitetsmessige virkninger av salgs- og skjenkebevillinger.

Dette medlem har merket seg at Regjeringen vil se nærmere på aktuelle tiltak for å effektivisere kontrollen

med utøving av skjenkebevilgning, og imøteser snarlige konkrete forslag om dette. Dette medlem har videre merket seg at forslag 16 i representantforslaget følges opp gjennom Regjeringens arbeid med forslag om ny plandél i plan- og bygningsloven, hvor det forberedes forslag til en bestemmelse om at kommuner og regioner skal planlegge for å fremme befolkningens helse, motvirke sosiale helseforskjeller samt bidra til å forebygge kriminalitet.

Dette medlem har merket seg at et flertall i justiskomiteen mener forslagene i representantforslaget om endringer i alkohollovgivningen innebærer en overstyring av lokaldemokratiet. Til dette vil dette medlem bemerke at utfordringene knyttet til alkoholbruk og vold er så store i vårt samfunn at en økt grad av nasjonal regulering på området både er forsvarlig og nødvendig.

Dette medlem vil støtte samtlige forslag fremmet under justiskomiteens behandling av saken, og kan for øvrig slutte seg til forslaget om at Dokument nr. 8:46 (2006-2007) vedlegges protokollen.

Komiteens medlem fra Senterpartiet støtter merkna-dene fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti i justiskomiteens innstilling.

Komiteens medlem fra Venstre viser til at det er samfunnets ansvar å bidra til å forebygge vold og overgrep både på gaten, arbeidsplassen og i hjemmet. Dette medlem vil understreke at ingen skal ha grunn til å føle seg utrygg i byene, og at kriminalitet både må forebygges og bekjempes. Dette medlem vil trekke fram at trygghet også betyr en styrking av personvernet og frihet fra overvåkning. Dette medlem vil imidlertid vise til at politiet ikke alene kan få bukt med voldskriminaliteten. Den enkelte borger, skole, helsevesenet, barnevern og psykiatrien er alle viktige bidragsyttere og samarbeidspartnere for politiet. Dette medlem vil peke på at prosjekter som "Natteravnene" og andre frivillige initiativer gir uvurderlige bidrag i kampen mot vold.

Når det gjelder forslagene knyttet til alkoholpolitikk, vil dette medlem vise til at det utvilsomt er en sammenheng mellom voldsutøvelse og alkoholbruk, og at dette er en utfordring i samfunnet. Dette medlem vil imidlertid peke på at kommunene allerede i dag har flere muligheter til å ilegge sanksjoner for overtredelser av alkoholloven og for å sikre offentlig ro og orden. Dette medlem mener det er grunnleggende for det lokale selvstyret at det ikke gis så detaljerte statlige regler at det kommunale skjønnnet blir utvannet. Dette medlem vil peke på at utfordringene på dette, som på mange områder, varierer fra sted til sted avhengig av lokale forhold. Dette medlem ønsker på denne bakgrunn ikke å støtte forslagene 1, 2, 3, og 6. Når det gjelder forslag 4, mener dette medlem at all kontroll med alkoholloven må skje av personer som er over den lovlige aldersgrensen for å kjøpe alkohol. Dette medlem mener det også vil ha visse etiske sider å la ungdom forsøke å kjøpe alkohol før de har oppnådd lovlige aldersgrense for slikt kjøp.

Når det gjelder politiets metoder og ressurser, vil dette medlem peke på at det er viktig å styrke den utadrettede turnusbaserte polititjenesten (ordenstjenesten). Dette medlem understreker viktigheten av rekruttering, karriere-, lønns- og kompetansemuligheter for denne tjenesten. Dette medlem vil støtte forslag 9 og 12. Videre støtter dette medlem forslag 5 om lovfesting av politimetoden provokasjon og vil i denne sammenheng vise til en interpellasjon 5. mars 2007 fra representanten Odd Einar Dørum til Justisministeren. I interpellasjonen tar representanten både opp lovfesting av provokasjon og infiltrasjon og viser til at kampen mot kriminalitet må skje på rettsstatens grunn med lov-hjemlede metoder. Dette medlem støtter også forslag 15 om å legge til rette for redusert saksbehandlingstid og økt prosessledelse. For øvrig støtter ikke dette medlem forslagene i dokumentet."

## KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, lederen Anne Marit Bjørnflaten, Thomas Breen, Ingrid Heggø og Hilde Magnusson Lydvo, fra Fremskrittspartiet, Torill Ø. Hanssen, Solveig Horne og Thore A. Nistad, fra Høyre, Elisabeth Aspaker og André Oktay Dahl, og fra Sosialistisk Venstreparti, Kirsti Saxi, har merket seg at forslagsstillerne er bekymret for tryggheten i norske byer. Komiteen er enig i at vi har som mål at vi i Norge skal føle oss trygge både i bygd og by. Storbyene har allikevel særlige utfordringer. Spørsmålet blir hvilke tiltak vi skal satse på for å nå målet.

Komiteen mener at for å nå målsettingen om tryggere byer, er forebyggende arbeid viktig. Komiteen viser til prosjektet Sammen lager vi et trygt Oslo (SaLTo) i noen bydeler i Oslo - som er 1 av 4 prosjekter som til sammen utgjør tiltaket "Oppfølgingsteam", der staten samfinansierer de 4 prosjektlederne med kommunene. (De 3 andre prosjektstedene er Kristiansand, Stavanger og Trondheim.) SaLTo er basert på erfaringene fra SLT-arbeidet (Samarbeid om Lokale kriminalitetsforebyggende tiltak) som er et samarbeid mellom kommune og politidistrikt, nå innført i ca. 170 kommuner/bydeler. SLT-samarbeid er etablert i alle Oslos bydeler. Det er tilsatt SaLTo-koordinatorer i hver bydel og barnevernskonsulenter ved hver politistasjon. Dette arbeidet fører til at ulike instanser som er i kontakt med utsatt ungdom koordinerer sine aktiviteter, og kan komme inn med ulike forebyggende tiltak og annen oppfølging.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at enkelte av de fremlagte forslagene er regulert i lov allerede i dag. Flertallet viser til at kommunene har et selvstendig ansvar for skjenkepolitikken, og at det eksisterer lovhemler for å begrense antall skjenkesteder og åpningstider. Flertallet vil derfor oppfordre aktuelle bykommuner til å ta i bruk lovverket for om nødvendig å redusere antall skjenkesteder og åpningstidene i utsatte områder.

Politiet har en viktig rolle i dette arbeidet, og flertallet ser at en økt satsing på politiet generelt samt økt opptak på politihøgskolen hvor vi også har fokus på å få inn elever med minoritetsbakgrunn, er rette veien å gå.

Flertallet viser i denne sammenheng til statsrådens svarbrev til komiteen (jf. vedlagte brev av 16 april 2007) og statsrådens kommentar til de enkelte forslag. Flertallet støtter statsrådens tilnærming til de ulike forslagene og anbefaler at forslagene vedlegges protokollen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre er av den klare oppfatning at når forvaltning av skjenkeloven er tillagt kommunene, er det opp til kommunene selv å bestemme hvordan loven skal forvaltes innenfor de rammer som loven tilsier. Disse medlemmer mener derfor at en inngripen i

skjenkeloven som forslagsstillerne legger opp til, vil være en overstyring av lokaldemokratiet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet ser at lovverket er godt nok som det er i dag, og det er opp til kommunene å bruke lovverket på en hensiktsmessig måte.

Disse medlemmer mener et godt prinsipp er at en skjenkebevilling skal være lett å få og lett å miste.

Disse medlemmer vil henvisse til riksadvokatens rundskriv nr. 2/2000 når det gjelder bruk av provokatører. Disse medlemmer mener at bruk av barn og unge som provokatører i skjenkekontroll vil være svært uheldig, og disse medlemmer vil ikke støtte et slikt forslag.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre ser store problemer med forslag nr. 7 der forslagsstillerne vil at inndraging av skjenkebevilling også skal gjelde for lokalet/adressen der skjenking foregår. En skjenkebevilling er knyttet opp mot bevillingshaver, og eier av lokalet har ingen kontrollmyndighet overfor denne. Eier av lokalet vil med dette forslaget bli straffet for forhold som ligger utenfor eiers kontroll. Disse medlemmer kan ikke under noen omstendighet gå inn for en ordning der noen straffes for det andre har gjort.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener det er viktig å tilrettelegge for mer tilstedeværende politi, samtidig bør man vurdere å justere politiets måleparametere slik at det kan legges større vekt på det forebyggende arbeidet.

Disse medlemmer ser nødvendigheten av en differensiert politiutdanning, og viser til merknader i Innst. S. nr. 145 (2005-2006), jf. St.meld. nr. 42 (2004-2005) Politiets rolle og oppgaver.

Disse medlemmer er enige i at det må satses på rekruttering til politiyrket, men er derimot ikke tilhengere av å bruke kvotering som virkemiddel. Disse medlemmer mener samtidig det er viktig at politiet skaffer seg kompetanse i forhold til minoritetskriminalitet.

Disse medlemmer er også enige i at det skal innføres en strategi for nulltoleranse og rask bøtelegging og innføring av forenklede forelegg for en del ordensforstyrrelser mv. Disse medlemmer viser også her til Innst. S. nr. 145 (2005-2006).

Når det gjelder forslag 14 og 15 vil disse medlemmer vise til Innst. O. nr. 72 (2004-2005), jf. Ot.prp. nr. 90 (2003-2004) Lov om straff (straffeloven), og støtter intensjonen i forslagene.

Disse medlemmer vil støtte forslagene 9, 10, 11, 13, 14 og 15. Forslagene 1-8, 12 og 16 støttes ikke.

Komiteens medlemmer fra Høyre vil støtte forslagene 9, 10, 11, 12 og 15, men går imot forslagene 1-8, 13, 14 og 16. Disse medlemmer mener det er nødvendig å tilrettelegge for trygge og trivelige lokalsamfunn ved å satse bredt på tiltak og områder som fremmer trivsel, trygghet og gode liv. Forsvar av det

lokale selvstyret innebærer respekt for at lokale politikere vil kunne ta ulike beslutninger tilpasset muligheter og utfordringer i den enkelte kommune. Disse medlemmer mener økt grad av "fjernstyring" gjennom mer detaljerte lover ikke er en egnet fremgangsmåte for å fange opp problemstillinger som kan variere fra kommune til kommune. Derfor bør statlige myndigheter avstå fra innføring av nye lover og regelverk som frarøver lokalpolitikkerne initiativ og uthuler ansvaret for utvikling av eget lokalsamfunn.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre er likevel positive til at den nye plan- og bygningsloven utformes slik at den gir veiledning til lokalpolitikkerne om kriminalitetsforebyggende tiltak. Loven kan bli et nyttig verktøy for fysisk planlegging der tanken må være å utforme et oversiktlig og inkluderende lokalsamfunn uten voksentomme rom som inviterer til uønsket atferd og kriminalitet.

Disse medlemmer erkjenner at økt tilgjengelighet av alkohol og mange skjenkesteder kan være kilde til økt uro. Det er derfor viktig at kommunenes skjenkepolitikk er forankret i lokale planer som både har retningslinjer for skjenkesteder og skjenketider og om den kontrollvirksomhet som skal utøves for å sjekke at reglene for salg og skjenking overholdes. Disse medlemmer mener forslaget om bruk av ungdom under 18 år og provokasjon som metode, er et helt uaktuelt virkemiddel i denne sammenheng. Kontrollvirksomhet etter alkoholloven må ta utgangspunkt i etablerte aldersgrenser for kjøp/salg av alkohol. Videre må det være selvsagt at det ikke for dette formål kan introduseres metoder som er på siden av hva selv norsk politi kan benytte seg av. I tillegg er det viktig at kontrollørene på stedet kan opptre med den nødvendige autoritet dersom lovbrudd avdekkes. Disse medlemmer vil videre understreke at effektive kontrolltiltak må suppleres med retningslinjer om sanksjoner for de tilfeller der det avdekkes brudd på salgs- og skjenkebestemmelsene. Det skal være like lett å miste bevilling som å få bevilling. En mer effektiv salgs- og skjenkekontroll vil kunne lede til flere inndragninger av salgs- og skjenkebevillinger. Disse medlemmer mener dette vil virke oppdragende og ha en positiv forebyggende verdi for hele lokalsamfunnet.

Komiteens medlemmer fra Høyre er opp-tatt av at det etableres politiråd i kommunene. Dette vil gi en møteplass for politiet og kommunen der det bl.a. vil være naturlig å ta opp spørsmål knyttet til forebyggende arbeid i bred forstand. Evaluering av lokal alkoholpolitikk vil her høre naturlig hjemme. Som eksempel på dette vil disse medlemmer spesielt peke på det samarbeidet som er innledet i Oslo mellom byrådet, politiet og serveringsnæringen for å få bukt med de useriøse i bransjen, skjerpe kontrollen med at skjenkebestemmelsene overholdes og for å motvirke sammenstimling av store folkemengder ved stenetid. Mindre konsentrasjon av skjenkesteder og en kombinasjon av utesteder med ulike aldersgrenser i samme

område, kan ifølge politiet være en vei å gå for å dempe gemyttene.

Disse medlemmer er videre kjent med at politiet, gjennom sin statistikk, har påvist en tendens der det i byer og større sentra er stor hyppighet av bl.a. voldsepisoder i tilknytning til salgssteder for mat som holder åpent etter at steder med alkoholservering har stengt. Dette er også bakgrunnen for at lokalpolitikere har ytret ønske om en løsning der åpningstider etter serveringsloven og skjenketider etter alkoholloven kan harmoniseres; eventuelt at serveringssteder for mat kan stenge tidligere for å unngå at folk fristes til å bli værende igjen i sentrum etter at puber og barer er stengt. Disse medlemmer vil vise til at Stortingets utredningsseksjon i en utredning av 17. april 2007, på oppdrag fra André Oktay Dahl, har påpekt at den enkelte kommune har en videre adgang til å utvide eller innskrenke skjenketider for serverings- og utesteder etter alkoholloven enn etter serveringsloven. Med bakgrunn i dette vil disse medlemmer be Regjeringen foreta en gjennomgang av henholdsvis serveringsloven og alkoholloven for å rydde av veien formelle hindre for at kommuner kan beslutte differensierte stengetider for mat og alkohol og fremmer dette forslag:

"Stortinget ber Regjeringen foreta en gjennomgang av serveringsloven og alkoholloven med sikte på å legge til rette for at kommuner som ønsker det kan få adgang til å praktisere åpnings-/stengetider på en måte som kan forebygge kriminalitet og minske risikoen for voldsbruk på steder der dette er et problem."

Disse medlemmer deler forslagsstillernes bekymring over at det ikke har lyktes å rekruttere flere studenter fra innvandermiljøene til politihøgskolen fordi dette svekker politiets evne i dag og i fremtiden til god kommunikasjon med slike miljøer, samtidig som dette vanskeliggjør et mer målrettet forebyggende politiarbeid.

Disse medlemmer vil vise til justisministerens svarbrev av 16. april 2007 til komiteen der det fremgår at politihøgskolen skal gjennomføre prosjektet "Ut i felten". Målet er å markedsføre politiutdanningen overfor unge innvandrere i utvalgte miljøer. Det er en utbredt oppfatning at politiet vil stå bedre rustet til å takle kriminalitet med et større innslag av politistudenter med minoritetsbakgrunn. Det er derfor nødvendig å etterlyse flere og mer kreative tiltak for å nå ut i innvandrer miljøer med nødvendig informasjon som kan motivere innvandrerungdom til å ta utfordringen og søke politiutdanning.

Disse medlemmer vil vise til at spørsmålet om en mer differensiert politiutdanning ble grundig drøftet da Stortinget behandlet St.meld. nr. 42 (2004-2005) våren 2006. Høyre tok den gang til orde for å få utredet saken for å kartlegge hvordan en mer differensiert utdanningsmodell kan frigjøre verdifulle politiressurser til det høyest prioriterte politiarbeidet, dvs. at mindre krevende oppgaver tenkes ivaretatt av personell med kortere utdanning/kurs, der også denne type opplæring foregår i Politihøgskolens regi. Disse med-

lemmer kan bare konstatere at en slik utredning ble avvist av de rødgrønne regjeringspartiene.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre støtter forslagsstillerne når det tas til orde for en mer offensiv politistrategi bygget på nulltoleranse og rask reaksjon. Skal vi skape trygghet må vi reagere raskt og tydelig slik at ingen tror at kriminalitet lønner seg. Samfunnet må tydelig signalisere at lovbrudd er uakseptabelt og ikke kan få passere uten at det får konsekvenser for lovbrysterer. Enhver lovbrøyer uansett alder og livssituasjon må møtes med en tilpasset reaksjon med utgangspunkt i lovbruddets art. Slik grensesetting har særlig stor verdi i forhold til å forhindre at unge mennesker innleder en kriminell karriere.

Komiteens medlemmer fra Høyre vil fremme Høyres forslag om "nulltoleranse mot narkotika" som et klart signal om at alle lokalsamfunn, fra Oslo til Måsøy, må ta opp kampen og slå tilbake mot miljøer der narkotika omsettes og brukes fordi vi vet at selv beskjedent misbruk kan få fatale konsekvenser. Samtidig er det viktig å understreke at dette ikke innebærer nulltoleranse mot narkomane og at disse medlemmer vil trappe opp satsingen på rehabilitering og habilitering slik at narkomane og andre som trenger det, kan få hjelp til å stable livet sitt på beina igjen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre er i likhet med forslagsstillerne opptatt av et tilstedeværende politi, og deler den oppfatning at synlig politi samtidig er en god forebyggende strategi. Utviklingen i distriktene med utstrakt bruk av reservetjeneste som for eksempel i Kirkenes nå i 2007, vil sannsynligvis medføre at politiet skal over på en tjenestemodell som betyr sovende politifolk på hjemmevakt. Dette vil slik politiet lokalt ser det, gi lengre utrykningstid og svekke beredskapen og er klart i utakt med lokalsamfunnets forventninger. Høyre og Fremskrittspartiet har varslet at disse partiene i Revidert nasjonalbudsjett våren 2007, vil foreslå en vesentlig økning til politiet slik at ledige politistillinger kan besettes og bidra til en mer tilfredsstillende politiberedskap i så vel Oslo som resten av landet.

Et slagkraftig politi er en grunnleggende forutsetning for å kunne ta opp kampen mot alvorlig organisert kriminalitet og den uverdige handelen med mennesker som også involverer Norge.

Komiteens medlemmer fra Høyre vil her også henvise til Dokument nr. 8:39 (2006-2007) "Om å gi hjemmelsgrunnlag til politiet for å gripe inn overfor frembydelse av seksuelle tjenester, organisert tiggings, m.v." Saken inneholder ulike forslag til tiltak for å gjøre Oslo til en tryggere og triveligere by å bo og ferdes i for alle.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre mener frivillig innsats i lokalsamfunnet har en egenverdi. Samtidig representerer

frivillig sektor store ressurser som engasjerer mange og representerer et uvurderlig bidrag til å holde lokalsamfunnet i gang både sosialt og kulturelt. Engasjement i forhold til medmennesker, enkeltpersoner og grupper i lokalmiljøet bidrar til et rikere liv og fremmer sosialt ansvar og tilhørighet. Disse medlemmer vil peke på at frivillige gjør en stor jobb i forhold til besøkstjenester i fengslene, hos funksjonshemmede og på eldreinstitusjoner. Frivillige er tungt engasjert i forebyggende arbeid blant barn og unge som f.eks. natteravning og rusfrie ungdomstiltak samt ulike lavterskel-tiltak som inkluderer rusmiddelmissbrukere og psykisk syke. Disse medlemmer mener det er viktig at kommunene anerkjenner verdien av frivillig arbeid. Kommunen må komme i dialog med de frivillige kreftene for å få til best mulig samarbeid og tilrettelegging slik at den frivillige innsatsen kan videreføres i årene fremover. Samtidig må vi erkjenne at trygghet ikke alene er kommunenes ansvar. Trygge lokalsamfunn handler om samfunnsansvar og om at hver og en av oss tar vår del av ansvaret for at lokalsamfunnet er et godt sted å bo for alle.

Disse medlemmer viser for øvrig til justisministerens svarbrev til komiteen 16. april 2007 og mener forslag som innebærer endringer i straffnivå med fordel kan sluses inn i det pågående arbeidet i Justisdepartementet om den spesielle delen av straffeloven.

## **FORSLAG FRA MINDRETALL**

### **Forslag fra Fremskrittspartiet og Høyre:**

#### *Forslag 1*

Stortinget ber Regjeringen tilrettelegge for et mer tilstedeværende politi.

#### *Forslag 2*

Stortinget ber Regjeringen justere politiets måleparametere slik at disse oppfordrer til økt forebyggende og trygghetsskapende innsats.

#### *Forslag 3*

Stortinget ber Regjeringen fremme en sak om en mer differensiert politiutdanning.

#### *Forslag 4*

Stortinget ber Regjeringen legge til rette for redusert saksbehandlingstid i domstolene og økt prosessledelse i straffesaker.

### **Forslag fra Fremskrittspartiet:**

#### *Forslag 5*

Stortinget ber Regjeringen innføre som en generell strategi i politiet at det skal være nulltoleranse og rask bøtelegging for mindre alvorlige lovbrudd.

#### *Forslag 6*

Stortinget ber Regjeringen ta initiativ overfor Domstoladministrasjonen for å sikre at klare og formriktige uttalelser fra Stortinget om straffenivået i større grad er og gjøres kjent for domstolene.

### **Forslag fra Høyre:**

#### *Forslag 7*

Stortinget ber Regjeringen foreta en gjennomgang av serveringsloven og alkoholloven med sikte på å legge til rette for at kommuner som ønsker det kan få adgang til å praktisere åpnings-/stengetider på en måte som kan forebygge kriminalitet og minske risikoen for voldsbruk på steder der dette er et problem.

#### *Forslag 8*

Stortinget ber Regjeringen legge frem en konkret plan om hvordan man skal rekruttere flere personer med minoritetsbakgrunn til politiet.

## **KOMITEENS TILRÅDING**

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og råder Stortinget til å gjøre slikt

v e d t a k :

Dokument nr. 8:46 (2006-2007) - representantforslag fra stortingsrepresentantene Hans Olav Syversen, Laila Dāvøy og Bjørg Tørresdal om tiltak for økt trygghet i byene - vedlegges protokollen.

Oslo, i justiskomiteen, den 29. mai 2007

**Anne Marit Bjørnflaten**  
leder

**Hilde Magnusson Lydvo**  
ordfører

## Vedlegg

### **Brev fra Justisdepartementet v/statsråden til justiskomiteen, datert 16. april 2007**

#### **Dokument 8:46 (2006-2007) - Forslag fra stortingsrepresentantene Hans Olav Syversen, Laila Dāvøy og Bjørg Tørresdal om tiltak for økt trygghet i byene**

Jeg viser til brev av 26. mars d.å. vedrørende Dok. nr. 8: 46 (2006-2007).

#### ***Innledning***

Det skal ikke herske tvil om at Regjeringen har som mål å skape et tryggere og mer rettferdig samfunn med økt livskvalitet for det enkelte menneske, også for folk i byene. Dette arbeider vi for innen alle sektorer, også ved bekjempelse av kriminalitet og uorden. Trygge møteplasser i byene er et gode som skal ivaretas. Jeg deler forslagsstillerens vurdering på dette punktet. Vi kan imidlertid være uenige om hvilke virkemidler som bør kunne tas i bruk og hvor inngripende disse skal være overfor både de få som dels lager bråk, uorden og frykt, dels begår vold og annen kriminalitet. Kriminalitet, bråk og uorden skal ikke begrense folks frihet og rettmessige livsutfoldelse, verken i byene eller i landet for øvrig.

Politiet har en sentral plass i kriminalitetsbekjempelsen, der samarbeid med andre sektorer i samfunnet er sentralt. Kriminalitetsbekjempelsen skal skje på grunnlag av to hovedpilarer:

For det første skal forebyggende tiltak og innsats stå sentralt i arbeidet for tryggere byer. Innsats før lovbrudd skjer, som f.eks. informasjon til ungdom, aktivt politiarbeid, kontroll- og vaktvirksomhet, gode miljøtiltak osv. skal fortsatt være en viktig del av den forebyggende virksomheten. For det andre er det like viktig med etterfølgende tiltak som f. eks etterforskning, irettføring av saker, straffereaksjoner og oppfølging av loverytere, når først lovbrudd skjer. Disse to pilarene forutsetter hverandre gjensidig. Vi må bruke ulike virkemidler overfor ulike lovbrutere og ulike lovbruddskategorier. Det er samtidig viktig å bygge ut livskraftige sosiale nettverk der trygghet er et felles ansvar. Et samfunn med mindre sosiale forskjeller og færre sosiale motsetninger og spenninger enn vi finner mange andre land, gir gode vilkår for trygghet og trivsel. Dette er verdier som det er viktig å ta vare på.

Forslagsstillerne har fremmet en rekke forslag i Dok. nr. 8:46 (2006-2007). Flere av forslagene har jeg også gitt mitt syn på i Stortinget tidligere, bl.a. i interpellasjonsdebattene 8. februar d.å. knyttet til representanten Syversens interpellasjon, og 5. mars d.å. på grunnlag av interpellasjoner fra representantene Dørum og Chaudhry, samt svar i spørretimen 14. februar d.å. på spørsmål nr. 16 fra representanten Bøhler. Jeg finner derfor det mest hensiktsmessig å gi følgende fortløpende kommentarer til forslagene.

#### ***Forslagene***

Jeg vil peke på at det generelt er bedre om vi klarer å bygge et samfunn som har lav kriminalitet og så effek-

tive kontrollmyndigheter som mulig, enn at vi i etterkant stadig må reparere når den kriminelle handlingen har skjedd. I denne sammenheng er det viktig at både Regjeringen og Stortinget setter søkelyset på konsekvensene av den praktiske gjennomføringen av politikken på de ulike områdene. Ikke minst er det nødvendig å legge til rette for at man i større grad ser konsekvensene av lokalpolitiske tiltak, slik også forslagsstillerne er inne på.

Imidlertid vil man etter min oppfatning også være nødt til å balansere ulike hensyn, når man eventuelt skal gjennomføre nye tiltak eller forsterke allerede eksisterende ordninger. Slik er det også med de forslagene som fremmes i Dok. nr. 8:46 (2006-2007).

*Forslag nr. 1, 2, 3 og 6 om reduksjon av antall skjenkesteder, differensierte stengetider for skjenkesteder, regelendring om salgs- og skjenkebevilling, samt spørsmålet om ensartet og restriktiv praktisering.*

Disse forslagene som dreier seg om bl.a. lokal alkoholpolitikk, skjenkereglene og skjenkepraksis, henger nøye sammen og kan etter min oppfatning kommenteres samlet. Den sammenhengen som vi ser mellom alkoholbruk og vold, er en av de best dokumenterte sammenhenger vi har på kriminalitetsområdet, både gjennom nasjonal og internasjonal forskning. At antall voldslovbrudd øker i takt med antall skjenkesteder, og i en viss forstand med konsentrasjonen av slike, er udiskutabelt. Dersom man vil redusere voldskriminaliteten, er en naturlig konsekvens av slik kunnskap at man ser på den skjenkepolitikken som føres lokalt. Dette har jeg pekt på ved en rekke anledninger og i forhold til Stortinget senest i spørretimen 8. november 2006 i forbindelse med spørsmål fra representanten Hans Olav Syversen. Det er nødvendig at kommunene ser bruken av virkemidler man har etter alkoholloven i sammenheng med andre virkemidler man har for å forebygge rusmiddelproblemer, bl.a. vold. Fra statens side er det lagt til rette for dette ved at Sosial- og helsedirektoratet har utarbeidet en veileder for kommunenes arbeid med å utforme helhetlige rusmiddelpolitiske planer. Kommunene kan benytte seg av denne veilederen for å se bevillingspolitikken i et helhetlig perspektiv, bl.a. ved også å trekke politiet ytterligere inn i dette arbeidet. Et lokalt samarbeid mellom kommune og politi om kriminalitets- og rusforebyggende tiltak er et samarbeid Regjeringen med styrke oppfordrer til. Gode samarbeidsrelasjoner mellom politi og kommune er viktig av flere grunner. SLT-modellen (Samordning av lokale kriminalitetsforebyggende tiltak), som har vært utprøvd i mer enn 15 år, viser dette. Pr. i dag samarbeider 162 kommuner på denne måten. Regjeringen har nå imidlertid besluttet at det skal etableres et mer formalisert samarbeid mellom politidistriktene og kommunene. Det skal opprettes lokale politiråd som samler politi og lokale myndigheter til systematisk samarbeid og felles idédugnad. Dette gir en arena for å

omsette kunnskap om lokale problemer til en samordnet innsats. Flere politiråd er allerede etablert.

Jeg har i tidligere innlegg i Stortinget, også sammen med helse- og omsorgsministeren, framhevet at Regjeringen vil se nærmere på aktuelle tiltak for å effektivisere kontrollen med utøving av skjenkebevillinger, herunder muligheter for raskere og strengere reaksjoner ved skjenking av mindreårige og overskjenking. Dette arbeidet er startet. På det nåværende tidspunkt er det imidlertid for tidlig å ta stilling til hvilke konkrete forslag til tiltak man vil gå inn for.

Jeg vil imidlertid understreke at mange tiltak er allerede på plass. Sammen med helse- og omsorgsministeren finner jeg grunn til å presisere at en stor del av løsningen uansett vil ligge i å effektivisere bruken av de tiltak som allerede er på plass. Alkoholloven hjemler allerede i dag et vidt spekter av sanksjonsmuligheter som kan benyttes ved overtredelser av salgs- og skjenkebestemmelser. Jeg nevner i denne sammenheng straffansvar som følger overtredelser av alkoholloven, og kan straffes med fengsel. Likeledes har man muligheten for inndraging. Bevillingsmyndigheten kan inndra bevilling ved brudd på alkoholloven eller vilkårene for bevillingen. Dessuten har politiet adgang til å stenge steder, dersom det er nødvendig av hensyn til offentlig ro og orden m.v. Videre kan Sosial- og helsedirektoratet pålegge retting og evt. ilegge tvangsmulkt eller fastsette forhåndsmulkt dersom det skjer overtredelser av reklameforbudet.

Helse- og omsorgsministeren er ansvarlig statsråd for alkoholloven. Denne loven gir kommunene stor frihet til å føre den bevillingspolitikken som de ønsker. Med denne friheten følger også ansvar. Det er kommunene som avgjør om bevillinger skal gis. Kommunene har derfor en enestående mulighet til selv å planlegge hvordan de vil at tilgjengeligheten til alkohol i sin kommune skal være.

Kommunene er også ansvarlige for kontroll av skjenkesteder og kan inndra bevillinger for kortere eller lengre tid, herunder alt fra en time til ut bevillingsperioden. Ved at kommunene har frihet på dette området åpner man for beslutningsnærhet og at alkoholpolitikken kan varieres ut i fra befolkningstetthet og andre lokale faktorer.

Det kommunale selvstyret i alkoholpolitikken skal opprettholdes. Dette vil ligge til grunn når det skal ses nærmere på eventuelle tiltak.

*Forslagene 4, 5 og 7 om fratakelse av skjenkebevilling, lovfesting av regler om provokasjon, samt tap av skjenkebevilling også for lokalet*

Det er både etter mitt og helse- og omsorgsministerens syn ikke grunnlag for å åpne for provokasjon fra unge under 18, eventuelt 20 år, i forbindelse med kommunal skjenke- og salgskontroll, selv om det skulle bli utført i regi av den kommunale skjenkekontrollen. I alkoholloven er det faktisk ikke noe forbud mot at mindreårige kjøper alkoholholdig drikk. Det er kun et forbud mot å selge eller skjenke slik drikk til mindreårige. Spørsmålet blir således den bevismessige verdien av en slik provokasjon. Det vil heller ikke være et

aktuelt tiltak å gjøre inndragelse av skjenkebevilling gjeldende for adressen hvor skjenkevirksomhet drives.

Både helse- og omsorgsministeren og jeg er opptatt av å hindre salg og skjenking av alkoholholdig drikk til mindreårige. Alkoholloven inneholder et eksplisitt forbud mot slikt salg og slik skjenking. Brytes denne bestemmelsen, kan det medføre inndragning av bevilling, samt straffeansvar.

Når kommunene skal utføre kontroll med utøvelsen av salgs- og skjenkebevilling, kan kommunen når som helst kreve adgang til salgs- og skjenkestedets lokaler. I alkoholloven er det ikke noe tak på hvor mange kontroller av et sted kommunen kan utføre. Mistenkes et sted for å bryte alkoholloven, er det derfor naturlig at de har flere kontroller der enn det minimum som følger av alkoholloven. Ved å foreta gjentatte kontroller har kontrollørene, slik systemet er i dag, gode muligheter for å avdekke skjenking av alkoholholdig drikk til mindreårige.

Når det derimot gjelder provokasjon fra politiets side i visse sammenhenger, åpner Riksadvokatens rundskriv nr. 2/2000 for at politiet i enkelte situasjoner kan provosere fram en ulovlig handling for å fremskaffe bevis. Imidlertid må flere vilkår da være oppfylt. Bakgrunnen for disse vilkårene er hensynet til rettssikkerhet og et krav om forholdsmessighet mellom de midler som anvendes og det som kan oppnås. Et av grunnvilkårene for at den fremprovoserte handling kan ha bevismessig verdi, er at provokasjonen ikke må foranledige en straffbar handling som ellers *ikke* ville ha blitt begått. Videre kan provokasjon kun benyttes ved alvorlige straffbare handlinger.

Disse vilkårene må, slik jeg ser det, også legges til grunn hvis man skal åpne for at provokasjon begått av andre enn politiet skal ha bevismessig verdi. Dette er også helse- og omsorgsministeren enig i. Det vil i en situasjon hvor mindreårige framprovoserer salg og skjenking av alkoholholdig drikk til seg selv, være så godt som umulig å vite om dette er en handling som ville funnet sted uten denne provokative handlingen. Det er kommunen som ved en inndragning av bevilling må føre bevis for det faktiske grunnlaget for inndragningsvedtaket. Et framprovosert brudd på alkoholloven vil etter helse- og omsorgsministerens og mitt syn ha liten bevismessig verdi. Vi mener derfor det er tvilsomt om det i seg selv vil være tilstrekkelig til å begrunne en såpass belastende sanksjon som det inndragning alt i alt er for bevillingshaver.

Når det gjelder mulighetene for å gi en inndragning av skjenkebevilling gjeldende virkning for lokalet/adressen der et skjenkested drives, er dette ikke ønskelig. For det første er en skjenkebevilling knyttet til bevillingshaver og hennes/hans virksomhet. Kommunene vil ikke kunne pålegge andre enn bevillingshaver plikter i forbindelse med utøvelsen av skjenkebevillingen. For det andre vil en slik løsning kunne påføre en utleier sanksjoner for forhold som ligger utenfor hennes/hans kontroll. En utleier vil ha begrenset mulighet til å kontrollere lokaler all den tid de er utleid til andre. Videre vil det være fullstendig utenfor en utleiers rett og ansvar å blande seg inn i annens virksomhet, selv



om han leier ut et lokale. En utleier kan ikke ilegges sanksjoner for forhold andre personer hefter for.

På denne bakgrunn finner jeg det ikke formålstjenlig at forslaget om at inndragning av skjenkebevilgning også skal gjøres gjeldende for selve lokalet/adressen til skjenkestedet.

*Forslag 8 om etablering av rusmiddelfrie treffsteder m.m. for unge over 16 år* Jeg er enig med forslagsstillerne i at restriksjoner og sanksjoner ikke er tilstrekkelig til å løse problemene som kan knyttes til skjenking av alkohol, utrygghet, vold og annen kriminalitet. Den forebyggende innsatsen må ha en sentral plass i arbeidet for å begrense problemene knyttet til dette.

Imidlertid arbeides det allerede forebyggende på mange områder. Regjeringen er opptatt av at ungdom generelt skal ha gode og attraktive fritidstilbud, både i byer og i tettsteder. Dette er et lokalt ansvar som hver enkelt kommune både kan og bør føre en aktiv politikk for å få til. Staten på sin side skal legge forholdene til rette slik at kommunene i stadig større grad prioriterer ungdom. Forebygging av rusmiddelproblemer, atferdsproblemer, psykiske problemer og kriminalitet glir ofte inn i hverandre. Virkemidler og tiltak er i stor grad de samme.

Mye av den forebyggende innsatsen skjer og må skje lokalt. Lokale myndigheter kan og bør i stor utstrekning samarbeide med frivillige organisasjoner, lag og foreninger når det gjelder forebygging av rusmiddelproblemer. Staten har i stor grad lagt til rette for at kommunene skal kunne prioritere dette, både økonomisk gjennom en betydelig styrking av kommuneøkonomien, og organisatorisk gjennom utvikling av verktøy, kurs, opplæring m.v. for å styrke kommunene i sin forebyggende innsats. Gjennom veileder til kommunal rusmiddelpolitisk handlingsplan har statlige myndigheter synliggjort hvordan kommunene kan føre en aktiv og sammenhengende forebyggingspolitikk. Her vil også generelle velferdstilbud for ungdom som treffsteder, kulturtilbud og konsertarenaer kunne ha sin plass. Vi vet at gode oppvekstvilkår generelt danner grunnlag for en sunn utvikling. Men vi vet også at tilbud som det her refereres til, ikke i seg selv kan antas å ha rusforebyggende effekt. Barne- og likestillingsdepartementet gir imidlertid ulike former for tilskudd til generelle barne- og ungdomstiltak. Det fins også en støtteordning for lokalt frivillig barne- og ungdomsarbeid (Frifond) som Kultur- og kirke departementet har ansvar for. Regjeringen er opptatt av at virkemidler og tiltak for å forebygge rusmiddelproblemer skal være basert på kunnskap om det vi vet virker. Derfor legger Sosial- og helsedirektoratet, sammen med de regionale kompetansesentrene for rusmiddelspørsmål, stor vekt på Informasjon og kunnskapsspredning av gode forebyggingstiltak. Nettstedene [www.forebygging.no](http://www.forebygging.no) og [www.kommunetorget.no](http://www.kommunetorget.no) er eksempel på hvordan det er tilrettelagt for at kommunene på en enda bedre måte kan prioritere forebygging av rusmiddelproblematikk.

*Forslag 9 om et mer tilstedeværende politi*

St.meld. nr. 42 (2004-2005) *Politiets rolle og oppgaver* slår fast at den overordnede målsetting for politiet

er økt trygghet i samfunnet. Politiets arbeid for trygghet forutsetter et lokalt forankret politi. Viktige forutsetninger for et lokalt forankret politi er gode relasjoner til publikum og de lokale folkevalgte myndigheter, herunder kommunen.

Politiet skal være tilgjengelig i lokalsamfunnet, både i de større byene og i mindre landkommuner. Lokal tilstedeværelse er en nødvendig forutsetning for samspill og nærhet til publikum. For å møte publikums forventninger ønsket Regjeringen en viss oppmyking i sentrale føringer for lokal organisering. Dette er et ønske Stortinget har gitt sin tilslutning til i forbindelse med behandlingen av St. meld. nr. 42 (2004-2005), jf Innst. S. nr. 145 (2005-2006). Departementet har på denne bakgrunn bedt Politidirektoratet om å etablere en prøveordning i to politidistrikter med mulighet både å få prøvd ut grensereguleringer, offentlige servicekontorer og politiråd.

Med bakgrunn i Soria Moria-erklæringen og Stortingets behandling av meldingen politiets rolle har departementet bedt Politidirektoratet om å utrede og følge opp en rekke tiltak som har som formål å videreutvikle politiets forankring lokalt. Regjeringen har besluttet at det skal etableres et mer formalisert samarbeid mellom politidistriktene og kommunene, og direktoratet er bedt om at det etableres politiråd i hver enkelt kommune. Formålet med samarbeidet i de lokale politirådene skal være å utveksle informasjon, etablere felles problemforståelse og få kunnskap av betydning for prioritering og beslutning innenfor den enkelte sektor.

Det er viktig at mulighetene for samlokalisering med offentlige servicekontorer utnyttes, slik at publikum kan få utført forvaltningsoppgaver og enkelte sivile gjøremål. Jeg har derfor bedt Politidirektoratet om å gjennomgå mulighetene for samlokalisering med offentlige servicekontorer hvor dette anses hensiktsmessig. Regjeringen vil også, slik Stortinget ber om i Innst. S. nr. 145 (2005-2006), foreta en gjennomgang av spørsmålet om differensiert responstid. Etter min oppfatning er Regjeringen lang på vei til nettopp å legge til rette for et mer tilstedeværende politi. En slik lokal forankring, kombinert med politiets problemorienterte arbeidsmetode, vil nettopp gjøre politiet bedre i stand til å fylle folks behov for polititjeneste og utvikle en større grad av trygghet for befolkningen.

I forbindelse med behandlingen av St.meld. nr. 42 (2004-2005) fattet Stortinget et anmodningsvedtak der Regjeringen ble bedt om å utrede behovet for tilgang på personell i et lengre tidsperspektiv etter evalueringen av politireformens fase 2. Dette oppdraget er gitt videre til Politidirektoratet.

*Forslagene 10, 11 og 12 om justering av politiets måleparametere, en mer differensiert politiutdanning og rekruttering av flere personer med minoritetsbakgrunn til politiet*

Jeg vil påpeke at disse spørsmålene ble behørig omtalt i St. meld nr 42 (2004-2005) om Politiets rolle og oppgaver, Innst. S. nr 145 (2005-2006) og gitt anledning for Stortinget til å debattere 25. mai 2006.

Politiet har måleparametere både for proaktiv og reaktiv kriminalitetsbekjempelse. På det reaktive området er det satt sentrale mål for flere forhold, herunder saksbehandlingstid for straffesaker, saksbehandlingstid for visse fristsaker og oppklaringsprosent. Disse målene er fastsatt i St. prp. nr. 1. Politidirektoratet har pålagt politidistriktene måleparameter for proaktiv kriminalitetsbekjempelse. Slike parametere er reduksjon av antall førstegangsløvbrytere i alderen 15-18 år; reduksjon av voldskriminalitet; reduksjon av vinningskriminalitet; kontrollaktivitet for å redusere antall trafikkulykker med personskafe m.v. De konkrete målene fastsettes for hvert politidistrikt i den årlige styringsdialogen mellom politidistriktene og Politidirektoratet.

Det er politimesteren og det enkelte politidistrikt som fastsetter hvilke virkemidler som de vil ta i bruk for å nå målene. Utvikling av måleparameter for politiets kriminalitetsbekjempelse er en kontinuerlig prosess. Det skal ikke legges skjul på at det har særlig vært vanskelig å finne hensiktsmessige måleparametere nettopp for politiets proaktive virksomhet i kriminalitetsbekjempelse. Dette har å gjøre med spørsmålet om hvordan samfunnsmessige forhold utvikler seg og hvordan de kunne ha vært under andre forutsetninger. Særlig gjelder dette, i alle fall over kortere tidsperioder, måling av politiets forebyggende virksomhet. Dette må imidlertid ikke hindre oss i å satse på forebyggende arbeid som det er grunn til å anta vil kunne dempe kriminalitet.

I de seinere årene har utdanningen av politiet blitt styrket. Dette har blitt sett på som nødvendig for å møte kriminalitetsutviklingen og kompleksiteten i oppgavene som politiet skal løse. Jeg mener at det derfor ikke er noen god løsning å satse på at lavere utdanning skal regnes som tilstrekkelig for arbeid i distrikter med færre ansatte, samtidig som man får en større bredde i både oppgaver og ansvar.

Med de krav som stilles til høyskoleutdanning i dag vil en slik kortere utdanning neppe gi grunnlag for avkorting eller lettelse dersom det er ønskelig å ta ordinær politiutdanning seinere. Det må også vurderes nøye hva som kan være effekten av å etablere et nytt og lavere nivå i grunnutdanningen for politiet. Jeg finner det derfor ikke hensiktsmessig å innføre en slik differensiert politiutdanning som forslagsstillerne fremmer i forslag 11. Dette spørsmålet ble også tatt opp i St. meld. nr. 42, og det ble da fra Stortinget ikke vist til at en slik differensiert politiutdanning var ønskelig.

Det har både fra Justisdepartementets og fra Politidirektoratets side blitt lagt ned betydelig innsats for å øke rekrutteringsgrunnlaget for studenter til Politihøgskolen, ikke minst studenter som kan sies å representere minoritetsbefolkninger. Jeg er også overbevist om at det ikke bare er nødvendig å ha en politistyrke som gjenspeiler sammensetningen i befolkningen, der det legges vekt på integreringssyn, men jeg er også overbevist om at politiet vil stå bedre rustet til å bekjempe kriminalitet med et stort innslag av studenter med minoritetsbakgrunn. Imidlertid er det viktig mål også å beholde de ferdige utdannede politifolkene. Der-

for skal Politidirektoratet og Politihøgskolen gjennomføre prosjektet "Rekruttere og beholde" i 2007. Med særlig tanke på polititjenestemenn med etnisk minoritetsbakgrunn skal politi- og lensmannsetaten i framtida oppnå bredere bruk av den eksisterende kompetansen som etaten innehar. Samtidig kan bruk av denne kompetansen føre til økt rekruttering av studenter med etnisk minoritetsbakgrunn til Politihøgskolen.

I tillegg vil jeg nevne at Politihøgskolen skal gjennomføre prosjektet "Ut i felten". Formålet med dette prosjektet er bl.a. å få noen bestemte politidistrikter til å bistå Politihøgskolen med å markedsføre politiutdanningen overfor unge med minoritetsbakgrunn; knytte kontakter med minoritetsorganisasjoner lokalt og utrede hva som lokalt er de 10 største møtearenaene for unge med minoritetsbakgrunn, herunder idrettsarrangementer, festivaler og skoler. Prosjektet skal evalueres i 2008 og skal kunne ut i eventuelle nye forslag for framtidig rekrutteringsarbeid.

I disponeringsskrivet for 2007 er alle politidistrikt og særorganer pålagt å utarbeide mål og planer for å øke antall ansatte med minoritetsbakgrunn, herunder innvandringsbakgrunn fra ikke-vestlige land. Jeg har fått opplyst at Politidirektoratet vil følge dette opp gjennom styringsdialogen. Videre skal det også gjennomføres opplæring av ansatte i politidistriktene og særorganene i 2007 for å øke bevisstheten og kunnskapene om minoriteter i landet.

På denne bakgrunn anser jeg at forslag 10 og 12 fra forslagsstillerne er ivarettatt.

#### *Forslag 13 om strategi for nulltoleranse og rask bøtelegging*

Når det gjelder den generelle kriminalitetsbekjempelsen, herunder bekjempelse av kriminalitet som anses mindre alvorlig, men plagsom nok, har Regjeringen som mål at politiet og de relevante myndigheter for øvrig skal kunne forebygge bedre, oppklare mer, reagere raskere og rehabiliterer bedre. Vi vil derfor ha en målrettet og balansert satsing på politiet og påtalemyndigheten, på domstolene og på kriminalomsorgen. Rask oppfølging fra politiet, rask påtaleavgjørelse, effektiv domstolsbehandling og rask straffegjennomføring vil etter min overbevisning også ha en trygghets-skapende effekt.

For å øke folks trygghet er det ikke minst viktig at politiet bidrar gjennom økt synlighet og tilgjengelighet, samt målrettet informasjon. Spørsmålet om politiets nulltoleranse overfor ulike former for ordensforstyrrelse og mindre alvorlig kriminalitet berører flere sider ved politiets måte å arbeide på. Etter min oppfatning er det viktig at politiet også utviser skjønn og opptrer fornuftig slik at tilliten til politiet ikke svekkes, verken hos den delen av befolkningen som ikke har noen direkte befatning med det, eller dem som berøres direkte gjennom politiets arbeid. Politiets problemorienterte måte å arbeide på synes å gi resultater og bør videreutvikles. Etter min vurdering er Oslo-politiets innsats sommeren 2006 for å forebygge kriminalitet gjennom økt tilstedeværelse på utsatte områder i sentrum, et godt eksempel på at målrettede tiltak gir effekt.

Jeg finner derfor ikke grunnlag for å fremme overfor Politidirektoratet å utarbeide en generell strategi i politiet om nulltoleranse, ut over det som allerede er innarbeidet i etaten.

*Forslag 14 og 15 om straffenivået i straffesaker, redusert saksbehandlingstid og økt prosessledning*

Hurtig straffesaksbehandling er helt sentralt for å få til en effektiv kriminalitetsbekjempelse. Rask oppfølging sikrer bevis, gjør at vitner husker bedre og gir et best mulig grunnlag for en høy oppklaringsprosent. Dessuten blir belastningen for ofrene mindre. En rask reaksjon på lovbrudd virker langt mer effektivt enn den som kommer flere år etter.

Jeg har derfor sendt på høring forslag som kan føre til en hurtigere behandling av straffesakene. Tiltakene er særlig knyttet til påtalemyndigheten og domstolenes behandling av straffesaker. Målet er å få fram en kultur der saksbehandlingen går framover så raskt selve saken tillater, uavbrutt av køer og "liggetider". Dette vil være en fordel for alle som er berørt av en sak, ikke minst for en fornærmet eller en pårørende som lengter etter at saken blir brakt til ende.

I Soria-Moria - erklæringen har Regjeringen lagt til grunn at den vil arbeide for straffenivået for alvorlig kriminalitet som voldtekt, drap, grov vold og sedelighetsforbrytelser skal økes. Arbeidet med straffeloven er et viktig virkemiddel i så måte. Jeg har merket meg justiskomiteens merknader om dette ved behandlingen av straffelovens generelle del. Når det gjelder straffelovens spesielle del vil regjeringen legges den fram for Stortinget slik at den kan behandles senest i vårsesjonen 2009. Også jeg anser det nødvendig at domstolene kan benytte seg av mulighetene som strafferammene gir til å høyne straffen for alvorlig kriminalitet med det formål å kunne benytte straffens mulige allmennpreventive virkning til å hindre ny kriminalitet, samtidig som en relativt lav straff samfunnsmessig kan oppleves lite rettfærdig.

Imidlertid vil jeg også få peke på at forholdet mellom Storting, Regjering og Domstoladministrasjonen er nedfelt i domstoloven og nærmere omtalt Ot.prp. nr. 44 (2000-2001). Her går det fram at Regjeringen har instruksjonsrett overfor Domstoladministrasjonen kun i administrative spørsmål. Slike vedtak skal skje ved Kongelig resolusjon. Myndigheten er dessuten forutsatt brukt i unntakstilfelle. Tilsvarende instruksjonsrett gjelder ikke for den dømmende virksomhet.

Selv om vi som politikere både kan og skal ha synspunkter på straffenivået og at forslag 14 ikke antas å medføre en direkte inngripen i den dømmende virksomhet, vil likevel forslaget etter min oppfatning være i strid med prinsippet om domstolenes uavhengighet,

idet et initiativ som foreslått vil kunne oppfattes som at Regjeringen legger føringer for domstolenes rettsanvendelse. Som nevnt under kommentaren til forslag 13 legger Regjeringen stor vekt på å få en rask saksbehandling i hele straffesaksgangen, inkludert domstolene, samtidig som man skal ivareta rettssikkerheten. Dette anses å ha en kriminalitetsbekjempende effekt.

Imidlertid antar jeg at også domstolene vil være motakelige for ansvarlige myndigheters vurderinger og synspunkter på straff, straffenivå og kriminalitetsbekjempelse over tid og kan justere seg etter det. På denne bakgrunn finner jeg det ikke tilrådelig å ta et slikt initiativ overfor Domstoladministrasjonen som forslagsstillerne fremmer.

*Forslag 16 om endring av plan- og bygningsloven for å fremme kriminalitetsforebyggende hensyn*

Jeg er enig i at det er viktig å se på hvilke muligheter som andre lover gir oss i kriminalitetsbekjempelsen. Kriminalitetsforebygging kan skje gjennom mange ulike tiltak. Etter mitt syn er samfunnsplanlegging ett av områdene vi bør være mer oppmerksomme på når det gjelder muligheter for å bygge inn bevissthet om kriminalitetsbekjempelse og trygghet for befolkningen. Det gjelder både ved tilrettelegging for trygge sosiale miljøer og gjennom den fysiske utformingen av omgivelsene. Bruken av de fysiske rammene avgjør om de blir arenaer der kriminalitet og utrygghet kan utvikle seg, eller om de blir arenaer for sosialt fellesskap og trivsel.

Plan- og bygningsloven er et slikt redskap for å kunne skape trivsel og trygghet. Derfor har regjeringen tatt et initiativ til en slik regulering i plan- og bygningsloven. Jeg kan i denne sammenheng opplyse om at Miljøverndepartementet er i slutfasen av sitt arbeid med utkast til en Ot.prp. om ny plandel av plan- og bygningsloven. Man tar sikte på at den kan fremmes våren 2007. Det tas sikte på at den nye loven skal ha en bestemmelse om at kommuner og regioner skal planlegge for å fremme befolkningens helse, motvirke sosiale helseforskjeller, samt bidra til å forebygge kriminalitet.

Avslutningsvis vil jeg bare peke på at selv om justis-sektoren, herunder politiet, har ansvar knyttet til kriminalitetsbekjempelse og skape trygghet for befolkningen, ikke minst i byene, er det ikke kun et ansvar som tilligger denne sektoren alene. Også kommunale myndigheter må være seg sitt ansvar bevisst slik at ikke oppgaver skyves fra etat til etat. Det er den samlede innsatsen som til syvende og sist kan gi best resultater. Derfor må vi også legge oss i selen for å skape gode samarbeidsforhold og knytte ansvarlige forbindelser mellom de relevante, ansvarlige etater og organer.

